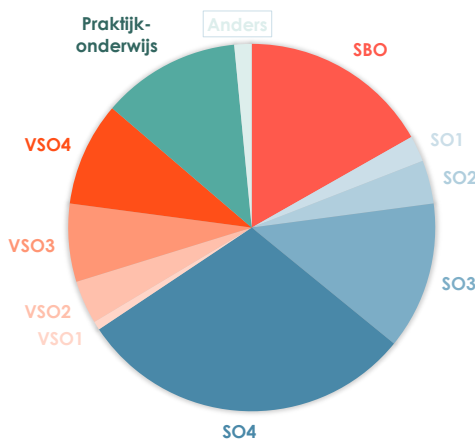

Behoeftetepeiling voedseducatie in het speciaal (basis)onderwijs

Bij voedseducatie leren kinderen over gezond en duurzaam eten. Het Louis Bolk Instituut heeft samen met Special Heroes, Jong Leren Eten en JOGG in kaart gebracht hoe het SBO, SO, VSO en PrO tegen het aanbieden van voedseducatie aankijken, of ze hier voldoende goede en passende materialen voor beschikbaar hebben en wat gedaan kan worden om wensen en aanbod beter op elkaar aan te laten sluiten.

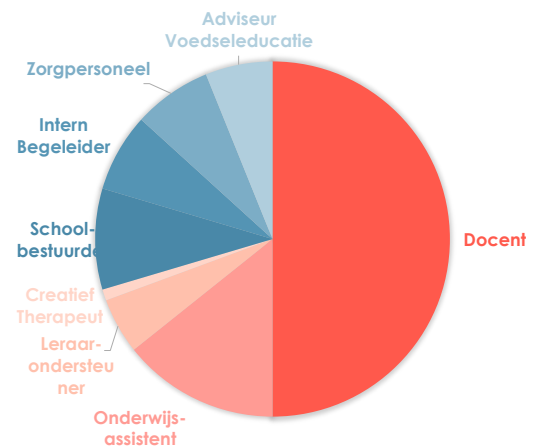

Wat hebben we gedaan?

Via Gezonde School, Jong Leren Eten, JOGG, nieuwsbrieven en social media is in september 2021 een digitale vragenlijst verspreid, waarin personen werkzaam in het speciaal onderwijs (SBO, SO, VSO en PrO) werden uitgenodigd deze in te vullen. In de vragenlijst werd vragen gesteld over aandacht voor gezonde voeding en voedseducatie op school, huidige manier van het inzetten van voedseducatie en behoeftes en randvoorwaarden voor voedseducatie in de toekomst.

Wie hebben meegedaan?

In totaal hebben 93 personen de digitale vragenlijst ingevuld uit heel Nederland, maar het meest uit de provincies Gelderland (26%), Utrecht (23%) en Zuid-Holland (14%). Merendeel heeft docent (53%) of een andere functie binnen het onderwijs. Van de respondenten werkt 23% in het SBO, 47% in het SO, 19% in het VSO (beide vooral cluster 3 en 4) en 14% in het PrO.

10 respondenten hebben op hun school het vignet Voeding van Gezonde School en 13 respondenten waren op hun school bezig met het behalen van dit vignet. In het schooljaar 2019-2020 zijn er in totaal 271 vignetten Voeding toegekend aan po- en vo-scholen.

Rol voor het SO in stimuleren gezond en duurzaam eetgedrag van leerlingen

JA!

- o De respondenten denken gemiddeld dat 40% van de leerlingen op hun school overgewicht heeft
- o 99% van de respondenten ziet een rol weggelegd voor het SO
- o 92% vindt het SO een geschikte locatie voor het aanbieden van voedseducatie, maar volgens 36% heeft het geen prioriteit
- o 8,3 is het gemiddelde rapportcijfer voor de vraag hoe belangrijk het is om voedseducatie te geven op school

Welke rol?

- ➔ 89% het bieden van een gezonde voedselomgeving op school
- ➔ 76% het bieden van voedseducatie
- ➔ 66% het bieden van informatie/voorbeeldfunctie naar ouders toe

De huidige situatie op de scholen

Moestuin

Bijna de helft (46%) heeft een moestuin op school: 25% groeit er samen met de leerlingen groentes in, 21% besteedt geen aandacht aan deze moestuin

Keuken

Bijna alle respondenten (97%) hebben kookfaciliteiten op school
Twee derde (67%) heeft vaste kooklessen in het curriculum

Beleid

Driekwart (74%) heeft een vorm van beleid omtrent gezond eten op school, waarvan het meeste groente en fruit eten in de ochtendpauze (61%) en water drinken (41%)

Bijna alle respondenten (93%) geven (weleens) voedseducatie, maar de helft (55%) niet op structurele basis. Bijna de helft van de respondenten (46%) geeft aan dat zij beperkte ruimte in het lesrooster hebben om voedseducatie te geven, ten opzichte van 21% respondenten die aangeeft hiervoor vrij veel ruimte in het lesrooster te hebben. De helft (54%) heeft een werkgroep die zich bezighoudt met gezonde voeding en leefstijl van leerlingen, in het SO is dit vaker (67%) dan bij in het SBO, VSO en PrO.

Welke stappen zijn nodig?

Voordat bestaand lesmateriaal voor voedseducatie ingezet kan worden, moet het merendeel (82%) eerst aanpassingen doen. Bij een kwart (26%) wordt eigen materiaal gebruikt dat speciaal gemaakt is voor hun type school.

Een derde (34%) is het (helemaal) eens met de stelling dat ze zelf voldoende kennis hebben om voedseducatie te geven

94% geeft aan dat er stappen nodig zijn:

- 66% eigen materiaal ontwikkelen
- 33% bestaand materiaal aanpassen
- 44% meer geld
- 25% meer personeel
- Overige stappen: het aanbod in de kantine aanpassen, algemene publiciteit vanuit de overheid over het SO en meer tijd

Het vormgeven van voedseducatie

Vier vijfde (79%) vindt dat voedseducatie in het SO het beste als **praktijkgerichte lessen** ingezet kan worden

De helft (48%) zou **de ouders** er bij willen betrekken

De helft (52%) zou het (deels) **buiten de school laten plaatsvinden**, bijv. met een excursie naar een boer

De helft (52%) zou het vormgeven als lessen of activiteiten **gedurende het jaar**, 33% in een **themaweek**

Aandachtspunten voor voedseducatie

Visueel aantrekkelijk

- ✓ Duidelijk te begrijpen picto's
- ✓ Niet te veel of geen tekst
- ✓ Videomateriaal

Praktijkgericht

- ✓ Actief bezig zijn met het materiaal
- ✓ Kooklessen, proeven en beleven

Samenwerken

- ✓ Ouders betrekken
- ✓ Gastlessen
- ✓ Draagvlak bij collega's

Passend bij de doelgroep

- ✓ Leeftijd van de leerlingen
- ✓ Belevingswereld
- ✓ Cultuur

"Niet altijd gericht op VO, waardoor veel informatie te kinderachtig is of niet passend bij VO-leeftijd. Ook niet altijd even goed bruikbaar of bij ons op school toe te passen." – Werkzaam in VSO cluster 4

Contactgegevens

Dr.ir. Marieke Battjes-Fries, Onderzoeker Voeding en Gezondheid, m.battjes@louisbolk.nl

Louis Bolk Instituut
de natuurlijke kennisbron

Kosterijland 3-5
3981 AJ Bunnik
Nederland

T 0343 523 860
E info@louisbolk.nl
W www.louisbolk.nl